

A GAZDAGOK LIGÁJÁBAN nehéz megkapaszkodni, de az elmúlt években kiderült, nem lehetetlen

NEHÉZ A TOPCSAPATOK KÖZELÉBE FÉRKÖZNI, DE JÓ LENNE ÚJRA MAGYAR SIKERÉT SZORÍTANI A BL-BEN

FÓKUSZ

Pénzből pénzt

2 RÉSZ

DÉNES FERENC, DÉNES ÁBEL

Kezdődik a Bajnokok Ligája-csoportkör, és bár a meccsek tartogatnak a szurkoló számára különös izgalmakat, azért néha érdemes megnézni, mi zajlik a háttérben.
A neves sportközgazdász – a lapunkban gyakorta megnyalatkozó Dénes Ferenc – és a témaiban elmeléyedő egyetemista fia a Nemzeti Sport-olvasók számára exkluzív összeállítást készített a Bajnokok Ligája gázdasági és pénzügyeiről, amelynek második, záró fejezetét olvashatják.

A Bajnokok Ligája (BL) 2003–2012 közötti időszakának pénzügyi adatait elemző összeállításunk második részében a csapatok erőviszonyait kutatjuk. Korábbi írásunkban elemezük a BL teljes bevételeinek elosztási rendszerét, ebből most a főtáblára bejutó csapatok közt szétosztott pénzdíjakkal foglalkozunk részletesen.

Átlátható rendszer

A 2003–2004-es szezonról kezdve a versenyrendszer és a pénzdíjelosztási elvek változtatlanok. A csapatok a főtáblára jutásért és a csoportmérkőzésekért egyenlő összeget kapnak, ez teszi ki a szétosztott díjak harminc százalékát. Tíz százalék jut a teljesítmény, a csoportkörben megszerzett pontok díjazására. A pénzdíjak mintegy felét az egyes csapatok piaci helyzete alapján osztják szét. Ennek három meghatározó tényezője az adott ország televíziós piacának nagysága, az adott csapat előző bajnokságban megszerzett helyezése és az adott BL-szezonban játszott mérkőzések száma. A rájátszási szakasz egyes mérkőzéseit is külön-külön díjazza a rendszer, s ennek aránya az összes kifizetésben 14 százalék.

Az elosztási rendszerben tetten érhető az a kompromisszum, ami a Bajnokok Ligája megkötésétől származik. A nagy költségvetésű futballcsapatok zöme a bajnokságban elérte eredményével

garantált indulási jogot szerez a BL főtáblán, a nagyobb játékerőt kihasználva pedig a teljesítmény és a rájátszsás bónuszai segítségével és főleg a mögötte álló nagy futballpiac után járó részesedéssel az összszdijazás meghatározó részét sőpri be. Ugyanakkor mégsem lehet a rendszert igazságtalannak nevezni, hiszen a BL-bevételek megközelítőleg nyolcvan százalékát a közvetítésért járó bevételek adják, márpedig a hatalmas jogdíjakat a nagy futballpiacok televízió-nézői miatt fizetik ki a tv-társaságok.

A nyertes minden visz

2003 és 2012 között a legtöbb főtáblás helyet, kvótát az angolok szerezték, szám szerint harmincötöt. Csak eggyel maradnak el tőlük a spanyolok, de még az angolok mindössze hat csapatot delegáltak a kilenc év alatt, a spanyoloknál tíz gárda indult. Szintén erős az olasz jelenlét, nyolc csapat, harminchárom kvóta. Érdekes fejlemény, hogy az öt nagy liga együtteseit kilenc év távlatában bár a portugálok követik, de az utóbbit három év már az oroszoké volt, négy csapat hat főtáblás szereplésével jelzik, egyre komolyabban kell számolni az orosz klubfutballal.

A kvóták és csapatok számának egyébként azért van jelentősége, mert a kisebb költségvetésű kluboknál a Bajnokok Ligája-szerepléssel járó bevételek jóval nagyobb részt adják az éves költségvetésnek, mint a nagyoknál. A lokális sportüzlet, országosként futballipar szempontjából az a szerencsés, ha az évek során minél több csapat jut el a BL-főtábláig, mert ha a kisebb költségvetésű együttesek jól sáfárkodnak a sikerrrel, a BL-en keresztüli „feltökésítésük” növelheti a nemzeti bajnokságokon belüli versenyhelyzetet, ami több bevételt generál, kitalálható a futballüzlet.

A pénz pénzt

szül. Ugyanakkor az országoknál koncentrált, egy-két csapatra szűkülő rendszeres főtáblás részvétel viszont monopolhelyzetbe hozhat klubokat a helyi piacokon, amelyek így játékerőben könnyen elszakadhatnak a többiektől, érdektelenné téve a nemzeti bajnoki versenyfutást.

ORSZÁG	BL-RÉSZVÉTEL	CSAPATOK
ÖSSZESSEN	SZÁMA	
Anglia	35	6
Spanyolország	34	10
Olaszország	33	8
Németország	25	9
Franciaország	25	8
Portugália	17	4
Görögország	14	3
Hollandia	13	4
Oroszország	12	5
Ukrajna	12	2

2003–2012 között a főtáblán megforduló kilencvenöt csapat közül a legtöbb pénzdíjat nyert tíz klub között kizárolag az öt nagy futballbajnokság reprezentánsait találjuk. Közülük négy az angol bajnokában játszik, kettő-kettő a spanyol és az olasz, egy-egy a német és francia ligában. A pénzelosztás egyébként koncentrált, a legtöbbet kereső három együttes (a csapatok három százaléka) a pénzdíjak majd tizenhét százalékát, tíz együttesre (a klubok tíz százaléka) számolva pedig 46 százalékát tudhatja magáénak.

Az abszolút első a Chelsea, amelyet az idei májusi győzelm röpített az élre. Rajta kívül csak a Manchester United volt képes 300 millió eurónál több pénzt díj-

jat megszerezni. Harmadik a sokak szerint az utóbbi évek legszebb fociját játszó Barcelona. A tíz csapat közül a Liverpool az igazi „kakukktojás”, a klub szerepelt a legkevesebbet a BL-főtáblán a vizsgált időszakban, minden összesen hatszor, és egyedülként 2003 és 2012 között nem volt aranyérmes hazája bajnokságában – mégis befért a legjobb tízbe. A legtöbbet kereső, nem az öt nagy ligához tartozó csapat a PSV (120 millió euróval a 12.). Rajta kívül az Olympiakosz (14.) a Porto (15.) és a Rangers FC (20.) ferté be a legjobb húszba. Ezen a listán a legjobb kelet-európai csapat a CSZKA Moszkva (59 millió euró, 25.), a legtöbbet kereső közép-európai futballklub a kolozsvári alakulat, a CFR 1907 Cluj (26 millió euró, 51.). A Debrecen a 2009–2010-es évadban kerest kilencmillió eurójával a nyolcvannegyedik.

CSAPAT	BAJNOKSÁG	RÉSZVÉTEL	ÖSSZES PÉNZDÍJ (millió euró)
Chelsea	Premier League	9	320.0
Manchester United	Premier League	9	304.8
Barcelona	La Liga	8	258.0
Arsenal	Premier League	9	247.1
Internazionale	Serie A	9	243.9
Bayern München	Bundesliga	8	239.9
Milan	Serie A	8	219.5
Real Madrid	La Liga	9	215.7
Olympique Lyon	Ligue 1	9	209.6
Liverpool	Premier League	6	159.2

Értelemszerűen a részvételi és mérkőzésekért kapott összegek egyenes arányban állnak a főtáblára jutás számával. Hat csapat van, amely minden évben játszik a BL-főtáblán, és kereste a legtöbbet. A csoportkörök során a Real Madrid teljesítménye volt a legértekesebb, hiszen kilenc év alatt 24 milliót kerest így. A Chelsea ebben az összetevésben csak második

(23 millió euró), a dobogóra még a Barcelona ferté fel (22.5 millió euró), a további sorrend: Manchester United, Arsenal, Lyon. A piaci helyzet alapján szétszórt díjakban elsőprő az angol csapatok sikere. Az első kettő itt is a Chelsea és a Manchester United, minden klub 170 millió euró felett, az Arsenal 134 millió eurós kereshetővel egymillió euróval megelőzi az Intert. Százmillió euró felett kapott még a Bayern München, a Barcelona, a Milan, a Lyon és a Real Madrid – ebben a sorrendben.

A BL azonban mégis elsőszorban a futballról, a játékról szól. Így valószínűleg sokak számára jelent „elégtétel”, hogy kilenc év alatt a rájátszási szakaszban a Barcelona keresette a legtöbb pénzt, 79 millió eurót. A Chelsea erejét jelzi, hogy ezen a listán is második tudott lenni, ahogy a United is a dobogón áll. Rajtuk kívül a Bayern München keresett még

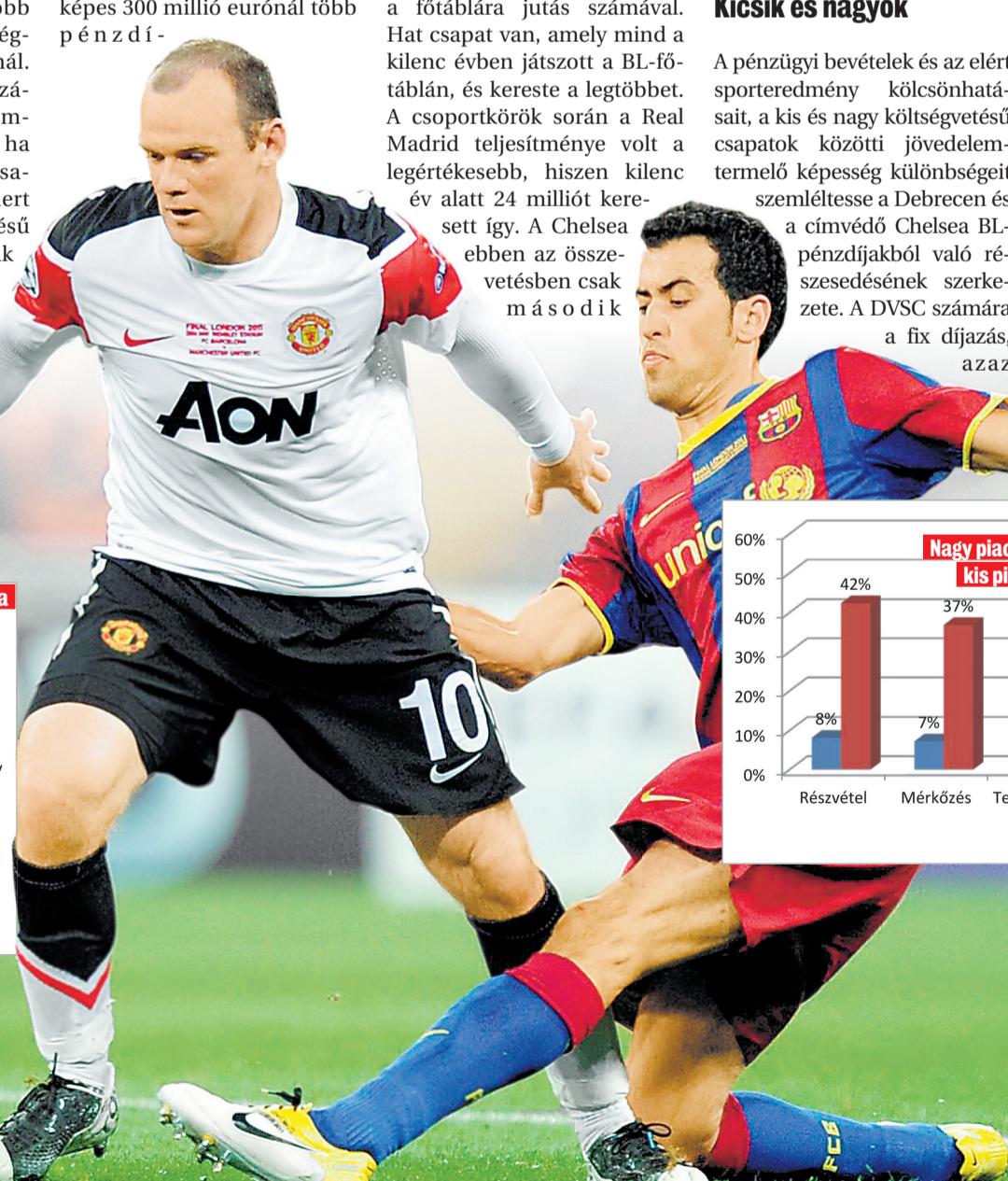
Ez olyan kör, amelybe a futball szintjén csak óriási befektetéssel lehet betörni. Jól példázza ezt a kelet-európai oligarchák, a keleti, arab futballbefektetők távolról esztelennék tűnő pénzzórásá. Ha leszámítjuk a keleti nagyúri tempót, észre kell vennünk, a piacra lépő új tulajdonosok racionálisan viselkednek, tulajdonképpen nem is lehetnek más, ha eredményt akarnak elérni. Az csak részben más kérdés, hogy a szabályozatlan pénzköltés hosszú távon veszélyezteti a futballpiac hatékony működését.

Olaj és oligarchák hiján nekünk maradnak a szerényebb álmok. Ugyanakkor hadd hívjuk fel a figelmet arra a sportközgazdasági alapvetésre, amely szerint kis helyi piacra, kisebb költségvetésű klubokkal, nagy BL-bevételek nélkül is lehetséges nyereséges, azaz jól működő, szórakoztató futballüzlet működtetni.

Azért jó lenne Magyarországon is legalább háromévente Bajnokok Ligája-mérkőzéseket nézni... ■

Kicsik és nagyok

A pénzügyi bevételek és az elérte sporteredmény kölcsönhatásait, a kis és nagy költségvetésű csapatok közötti jövedelemtermelő képesség különbségeit szemléltesse a Debrecen és a címvédő Chelsea BL-pénzdíjakból való részesedésének szerkezete. A DVSC számára a fix díjazás, azaz

Wayne Rooney sok pénzt megér: a világfutball egyik legértékesebb játékosa a világ egyik legismertebb csapatában, a Manchester Unitedben szerez fontos gólokat

